

הכנסת העשרים וחמש

יוזמים : חברי הכנסת
אביגדור ליברמן
עודד פורר
יבגני סובה
שרון ניר
יוליה מלינובסקי
חמד עמאר

2975/25/פ

הצעת חוק החלת הריבונות הישראלית על בקעת הירדן, התשפ"ג–2023

1. מטרת החוק
מטרתו של חוק זה היא להחיל את המשפט, השיפוט, המינהל והריבונות באופן שווה על אזרחי ישראל.
2. החלת המשפט, המינהל, חוקי המדינה וריבונותה
המשפט, השיפוט, המינהל והריבונות של מדינת ישראל יחולו על שטחי היישובים הישראליים בשטח בקעת הירדן, לרבות אזורי התעשייה המשרתים אותם, האתרים הארכיאולוגיים באזור וכבישי הגישה לשטחים אלה, כמפורט בתוספת.
3. ביצוע ותקנות
שר המשפטים ממונה על ביצוע חוק זה והוא רשאי, באישור ועדת החוקה, חוק ומשפט של הכנסת, להתקין תקנות בכל הנוגע לביצועו.

תוספת*

דברי הסבר

בבקעת הירדן חיים כיום אלפי אזרחי מדינת ישראל, שהדין הישראלי אינו חל עליהם במלואו ובכלל זה על היישובים שבהם הם חיים. כמו-כן, היות שבאזורים אלו לא חל החוק הישראלי האזרחי, גם מערכות המשפט שפועלות בהם, הינן בתי הדין הצבאיים. דבר זה, יוצר קושי ומורכבות בתחומי חיים שונים, הן בצד הזכויות שנגרעות מהם והן בצד החובות שהם לא חייבים בהן. מדובר במציאות בלתי קבילה, הפוגעת בכבודם של תושבי "האזור" הישראליים, ומפלה אותם אל מול שאר אזרחי המדינה. במהלך השנים נוצרה הפלייה בין אזרחי ישראל החיים ב"אזור" לבין אלה החיים בשאר הארץ. ב"אזור" מונהגת שיטת חקיקה פסיבית ונגררת, כך שנראה כי ממתנינים למחדל הבא כדי להחיל את החוק שכבר קים בישראל, גם על "האזור". כך למשל, אישה אחרי לידה, שהינה תושבת "האזור", אזרחית ישראל ועובדת בתוך "האזור", נאלצה לחכות לצו אלוף בכדי להיות מוגנת מפני פיטורין בחצי השנה שלאחר הלידה וזאת בשונה מאישה שהיא אזרחית ישראל, אך אינה תושבת "האזור". כך נוצרת אפליה

* האזורים והיישובים שייכללו בתוספת ייקבעו בעת הכנת הצעת החוק לקריאה הראשונה.

ברורה לפיה האזרח הישראלי תושב ה"אזור" שונה בצרכיו האזרחיים מאזרח ישראלי שאינו תושב ה"אזור". העדר ביטחון כלכלי זה ואי השוויון החוקי באים לידי ביטוי בעוד מספר לא מבוטל של חוקי מדינת ישראל שאינם חלים ב"אזור", משום שלא תורגמו לתקנות הצבאיות הנדרשות. כגון: תשלומי ארנונה שונים, חוקי בנייה חלקיים, זכויות עובדים ואפילו חוקי תעבורה שונים. עוד חשוב לציין כי חוקי חובה כמו פקודת מס הכנסה [נוסח חדש] וחוק שירות בטחון [נוסח משולב], תשמ"ו-1986 חלים במלואם על אזרחי ישראל תושבי האזור מכוח החוק הישראלי ומתפרסמים ברשומות. לעומתם, כאמור הזכויות האזרחיות שקיימות במערכת המשפט הישראליות מוחלפות לעיתים בצווי אלוף.

פער נוסף בא לידי ביטוי בעצם הכרת החוק. כך, בעוד שאזרח ישראלי שאינו תושב ה"אזור" הרוצה לדעת את זכויותיו וחובותיו, יכול לקבל את המידע הרלוונטי מן הכתוב ב"רשומות", אזרח ישראלי תושב ה"אזור", לעומתו, שייך למערכת המעורפלת של צווים ותקנות צבאיים, שברובם אינם נהירים לו ואינם נגישים עבורו.

לכן הגיעה העת להחיל את הריבונות על אזורים אלה, הכוללים את כל יישובי בקעת הירדן והמועצה האזורית מגילות, בהם היישובים: כוכב השחר, רימונים, מעלה מכמש, מצפה חגית, נוה ארז, נופי פרת, ענתות, כפר אדומים, מצפה יריחו ומגדלים, לרבות אזורי המסחר והתעשייה, האתרים הארכיאולוגיים והכבישים, בשטחי C.

החוק המוצע, מחיל את החוק הישראלי על אזרחי ישראל ב"אזור", שהינם בעלי אזרחות וזכות בחירה ועל כן, הצעת החוק אינה משנה את המבנה הדמוגרפי של החברה הישראלית, אלא רק מייצרת שוויון בין אזרחיה. כמו-כן, מערכת הביטחון אינה מתבקשת לנקוט מאמצים כלשהם ליישום חוק זה, מאחר והחוק מציע להחיל את הריבונות רק על יישובים יהודיים מוכרים. הנושא היה אבן דרך בקמפיין הבחירות האחרון של הליכוד.

הצעות חוק דומות בעיקרן הונחו על שולחן הכנסת השמונה-עשרה על ידי חברת הכנסת מירי מרים רגב (פ/18/4476), על שולחן הכנסת התשע-עשרה על ידי חבר הכנסת מרדכי יוגב וקבוצת חברי הכנסת (פ/19/2079), על ידי חברת הכנסת מירי מרים רגב וקבוצת חברי הכנסת (פ/19/495), על ידי חברת הכנסת אורית מרים סטרוק וקבוצת חברי הכנסת (פ/19/2592), על שולחן הכנסת העשרים על ידי חבר הכנסת מרדכי יוגב (פ/20/185), על ידי חברי הכנסת מרדכי יוגב ומכלוף מיקי זוהר (פ/20/4041), על ידי חברת הכנסת שרון השכל (פ/20/4993), על שולחן הכנסת העשרים ואחת על ידי חבר הכנסת מרדכי יוגב וקבוצת חברי הכנסת (פ/21/494), על שולחן הכנסת העשרים וארבע על ידי חבר הכנסת שלמה קרעי וקבוצת חברי הכנסת (פ/24/415), על ידי חברת הכנסת שרון מרים השכל (פ/24/484), על ידי חבר הכנסת אופיר כץ (פ/24/1804) ועל שולחן הכנסת העשרים וחמש על ידי חברת הכנסת שרון מרים השכל (פ/25/237), על ידי חבר הכנסת שלמה קרעי (פ/25/247) ועל ידי חברת הכנסת מאי גולן (פ/25/671). הצעות חוק זהות הונחו על שולחן הכנסת העשרים ושתיים על ידי חברת הכנסת מיכל שיר סגמן (פ/22/28), על ידי חבר הכנסת עודד פורר (פ/22/964), על שולחן הכנסת העשרים וארבע על ידי חבר הכנסת אריה מכלוף דרעי וקבוצת חברי הכנסת (פ/24/1881) ועל שולחן הכנסת העשרים וחמש על ידי חברי הכנסת מיכאל מלכיאלי ואוריאל בוסו (פ/25/236), על ידי חבר הכנסת אביגדור ליברמן וקבוצת חברי הכנסת (פ/25/1733), על ידי חברת הכנסת קטי קטרין שטרית (פ/25/2888) ועל ידי חבר הכנסת זאב אלקין (פ/25/2520).

הצעת החוק זהה לפ/25/236 ולפיכך לא נבדקה מחדש על ידי הלשכה המשפטית של הכנסת.

הוגשה ליו"ר הכנסת והסגנים
והונחה על שולחן הכנסת ביום
ה' בניסן התשפ"ג (27.03.2023)